

Hinder för familjen att söka vård

MARIA SUNDVALL, PSYKIATER, TRANSKULTURELLT CENTRUM
181107

Det är inte alltid hindren ligger
hos familjen

Ingen får veta

Skillnad i familjemönster

Individualistisk – kollektivistisk kultur

"Vi älskar också våra
anhöriga."

Parvin Pooremamali (2012) *Culture, occupation and occupational therapists in a mental health care context. The challenge of meeting the needs of Middle Eastern immigrants.* Avhandling

Relationer till andra människor

Kollektivistisk kultur

Grupporienterad. Ömsesidigt beroende. Sociala relationer ofta baserade på hierarki.

Trygghet finns i gruppen. Närhet mellan människor i gruppen.

Självständig – vill inte vara en börda för familjen

Individualistisk kultur

Självvet är beroende av egna mål och önskningar.

Oberoende. Sociala relationer kan vara tillfälliga.

Ej trygghet i gruppen mer präglad av konkurrens.

Helt kollektivistiskt
orienterad

Helt individualistiskt
orienterad

Generalisera inte – individuella skillnader.
Mönster förändras i föränderlig värld.

Vem kan man ta hjälp från?

- ▶ Bara familjen man kan tala med och som kan hjälpa till
- ▶ Traditionella behandlare/kyrkan?
- ▶ Syn på självständighet/beroende

Olika tolkningar av sjukdom – ett exempel

Olika syn på psykos hos syriansk/assyriska intervjupersoner

Stigma påverkar hjälpsökande

- ▶ Biologiska förklaringar inklusive ärftlighet inte alltid lindrande
- ▶ Starka religiösa upplevelser kan göra det svårare att söka hjälp.
- ▶ Men allt är inte stigma...

Språket innehåller också föreställningar

- ▶ Allvarlig psykisk sjukdom på somali *waali* eller *waalan*. Mycket negativ klang. "Galén". Fokuserar på ovanligt beteende.
- ▶ Olika uttryck för tecken på *waali*:
"Han springer iväg". *"Han kastar stenar."* *"Det som finns bakom skynket/lakanen visas"*.
- ▶ Ordspråk om *waali*: "Ett brutet ben kan inte läkas".

UNHCR, 2016

Har vi betänkt vilken stor tillit vi
förutsätts ha när vi söker hjälp i världen?

Finns det något i en flyktingfamiljs liv
som kan ha gjort det svårare att bygga
den tilliten?

Så hur kan vi minska hindren:

- Uppsökande. Bli personer för familjen.
- Finnas kvar även när vi inte får som vi vill. Att inte bli avvisande.
- Tro inte att vi vet hur familjen tänker utan utforska betydelsen.
- Skapa ett samarbetspråk- det handlar inte om att lära ut vårt språk.
- **Tillit och dialog är viktigare än att vara överens.**